

1474-1
Sazeček Václ.
Lukavec 40
p. Lovosice

Nesmíme zapomenout

Při každé příležitosti vzpomínáme s pocití vděčnosti, lásky a úcty těch, kdo padli v boji za lidská práva, za svobodu a nezávislost vlasti, za šťastný život svého národa. Vzpomínáme a slibujeme, že budeme pokračovat v práci na mírové výstavbě a hájit to, co bylo tak těžce dobyto a draze zapláceno.

Při těchto vzpomínkách si vždy alespoň na okamžik rekonstruujeme v paměti také všechny hrůzy a utrpení poslední války, jichž jsme byli očitými svědky. A v této chvíli si říkáme, že nesmí dojít k tomu, aby se opakovaly.

Bohužel, lidská paměť je velmi chabá, přežitá utrpení ztrácí časem na své krutosti a přestávají bolet. Rány se hojí, slzy oschnou a hroby zarůstají travou. A v našich občasných vzpomínkách i nejhrůznější obrazy dostávají jen matný výraz.

A proto se stává, že mnozí z nás už zapomněli téměř docela na to, o čem byli kdysi přesvědčeni, že jim nikdy, nikdy z paměti nevytvoří. Neradi vzpomínáme na to špatné. Přesto ale — nesmíme zapomenout!

My bojovníci za svobodu, volynští Češi, máme zvláštní a nepoměrně závažné a značné důvody pro to, abychom nezapomněli. Vždyť není téměř rodiny, jenž by neoplakávala otce, syna, manžela, dceru, bratra nebo sestru, kteří padli nebo zahynuli v poslední válce. Není jediného z nás, kdo by neviděl spoušť, již učinila válka v krásném, bohatém a úrodném kraji volyňském a na Ukrajině. Slyšeli jsme nárek umírajících, viděli jsme zbořená města a vypálené dědiny, sami jsme vytrpěli víc, než lze dnes uvěřit.

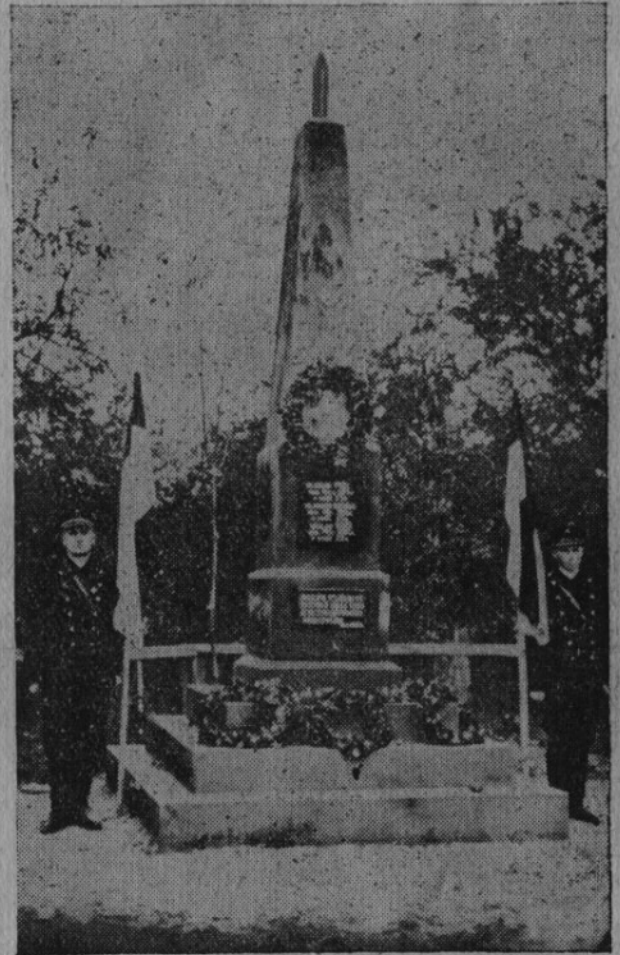
Proč o tom stále mluvit a vyvolávat úděsné obrazy minulosti — zeptá se jistě mnohý, kdo myslí raději na poctivou práci, radostný život dnes a na plány pro lepší zítřek.

Jak rádi bychom souhlasili s těmito názory. Oč bychom byli spokojenější a šťastnější, oč volněji by se nám všem dýchalo, kdyby . . . Kdyby nebylo na světě stále hrožícího nebezpečí, že se všechno to, co jsme již prožili v letech 1939—1945, bude znovu a ještě ve větším rozsahu opakovat. Kdyby nebylo těch, jejichž cílem právě je válku vyvolat a z lidského neštěstí, bídy a krve kořistit, bohatnout a týti.

I přes toto stále nebezpečí pracujeme s uvědoměním, odhodlaně a cílevědomě, stavíme nový svět a stojíme na stráž míru. Nesjme sami. Nespočetné miliony poctivých lidí na světě stojí s námi v jednom šiku tvořící hráz, která zastaví každý pokus válečných štváčů o rozdmýchání světového požáru.

„Mír zvítězí nad válkou“ — „mír nám i budoucím“ — to jsou velká hesla nesena pokrokovým lidstvem v jehož čele kráčí národy Sovětského svazu, zemí lidových demokracií a stamilionové Číny.

Slyšíme ještě dnes hlasy, že v tomto gigantickém zápase o osudy lidstva je naše aktivní účasť stejně bezvýznamná, že se o tom, zda bude nebo nebude válka rozhodne bez ohledu na naše stanovisko. Je to zásadní omyl, vyplývající z buržoasního nazírání. Ne jednotlivci, byť sebe významnější, ale masy lidu, národy, určují a tvoří dějiny. A proto každý z nás může a musí činně přispět k zachování a upevnění míru, po němž všichni poctiví lidé na světě tak touží. Každý z nás na svém místě, svou

Pomník postavený po první světové válce padlým hrdinům z české obce Moskovštiny na Volyni.

V neděli 29. října 1950 byl odhalen ve Staňkovicích na Žatecku a v Uničově, okr. Šternberk na Moravě, pomník volyňským Čechům, bojovníkům za svobodu, kteří položili své životy po boku Rudé armády za mír a šťastný život nás všech.

prací, dle svých schopností a sil. Kapky deště zúrodňují pole, tvoří bystřiny, potoky, řeky i oceány. Jednotlivci tvoří národy, státy a lidskou společnost. A proto každý z nás je spoluodpovědný za to, zda bude na trvalo uhájen mír a vytvořeny další předpoklady pro šťastný život všech pracujících.

A na tuto svoji spoluodpovědnost nesmíme zapomínat zvláště nyní, kdy veliký boj za mír na celém světě vrcholí.

Nestačí jen vzpomínat minulosti a stavět pomníky padlým. Je třeba hledět do budoucnosti a vytvářet předpoklady šťastné existence pro všechny živé dnes i zítra.

Jar. Chudoba.

Proč spořit?

K čemu tyden spořivosti?, ptá se jistě mnohý, k čemu dnes spořit, když národní pojištění se o nás stará pro případ nemoci i stáří, když se nemusíme obávat nezaměstnanosti. Má tedy spoření vůbec ještě nějaký smysl?

Je pravda, že na spoření se dnes nedíváme tak, jako za kapitalismu, kdy úspory byly hlavním pramenem investic, kdy zde v době krise bylo sice k dispozici dostatek pracovních sil, surovin, ale přesto se investice neprováděly, protože chyběly peníze, které pramenily hlavně z úsporných vkladů, jež v důsledku nezaměstnanosti klesaly. Dnes již naše investice nejsou odkázány na výši individuálních úspor obyvatelstva, nýbrž jsou hlavně financovány z úspor kolektivních, t. j. výnosu daní a přebytků hospodaření národních podniků, tak jak to předpisuje pětiletý plán.

A přesto spoření propagujeme, neboť tvorba individuálních úspor zde tvoří jednak doplněk socialistické akumulace, jednak umožňuje našim pracujícím za postupného snižování cen zvyšování životní úroveň. Tuto

funkci splňují ovšem úspory jen tehdy, byly-li uloženy v peněžním ústavě, ne tedy peníze thesaurované, t. j. poschovávané doma po různých skrýších a vystavované nebezpečí krádeže, nebo různým druhům poškození a znehodnocení.

Je přirozené, že nebudeme doporučovat našim pracujícím, aby spořili na úkor svých potřeb, když základním pilířem v socialismu je právě zvyšování životní úrovně. Ale radíme jim a pomáháme, aby skutečně těch potřeb, které dnes nechtějí, nebo nemohou ukojit, odložili na dobu pozdější. Ne žádné nouzování a neúměrné hromadění úspor, nýbrž spoření účelové, jež nám později pomůže splnit naše přání. Tedy ukládáme proto, abychom si mohli na př. v létě zajet s rodinou na dovolenou, nebo si pořídili ledničku, či jinou potřebnou investici do své domácnosti.

A budeme-li si na tyto věci stýdat delší čas, pročpak bychom peníze měli nechávat doma ležet? Široce rozložená síť peněžních ústavů je připravena, aby od nás kdykoliv přijala i se-

bemenší úspory. Jejich anonymita a bezpečnost jsou úplně zaručeny, úspory již nejsou předmětem spekulace jak za kapitalismu, nýbrž jsou stádadům kdykoliv k dispozici, aby jim pomohly uskutečnit splnění jejich přání.

Spolu se spořením prostředků finančních chceme si v týdnu spořivosti připomenout význam hospodárnosti v životě jednotlivce i jeho rodiny. Doba okupace spolu s inflační záplavou papírových peněz podlomila důvěru lidu v hodnotu peněz. A když dnes pracující všude kolem sebe vidí důkazy o stoupající hodnotě naší měny, když srovnávají fakta, co si za svou mzdu mohli koupit v r. 1948 a co dnes, a tak se názorně přesvědčují o stoupající životní úrovni, jsou přece ještě mezi námi někteří, ve kterých zůstala část protektorátní nehospodárnosti. A proto chceme v týdnu spořivosti přesvědčovat tyto lidi o tom, že rozumnou hospodárností nejen penězi, ale i věcmi, s kterými přicházejí denně do styku ve svém soukromém životě, prospívají sobě i celku.

Významné úkoly lidové správy v budovatelském úsilí na vesnici

Vládní nařízení, podle něhož byla provedena široká reorganizace národních výborů, vyhradilo lidové správě důležité úkoly také v součinnosti při plnění hospodářského plánu. Je přirozené, že nejdříve se může tato působnost lidové správy rozvinout v oboru zemědělském, kde je lidová správa ve všech svých složkách v úzkém a přímém styku s nositeli výroby, malými a středními rolníky, především pak s jednotlivými zemědělskými družstvy. A právě ty úkoly lidové správy, jež jsou ve spojitosti s budováním jednotných zemědělských družstev, nabývají — jak zdůraznil ministr vnitra Václav Nosek — stále většího významu. Proto se tvoří v zemědělských referátech lidové správy

nová oddělení, která vydatně pomohou při výstavbě zemědělských družstev. Předpokladem je ovšem vyloučit jakoukoli improvisaci a zavést plánovitý postup.

Jedním z velmi naléhavých úkolů lidové správy je utužit spolupráci s důvěrníky krajských a okresních komisí pro zemědělskou výrobu a výkup. Důvěrníci se ujali svých funkcí krátce před letošním žníovým obdobím. Průběh i výsledky letošních žní a výkupu nejlépe svědčí o tom, že se do nového oboru své práce zapojili velmi brzy a velmi dobře. Tím se ovšem jejich činnost nikterak nevyčerpává. Musíme mít stále před očima, že jsme zejména na vesnici uprostřed velkého přerodu a vypjatého

budovatelského úsilí. Proto nejednaly správně ony krajské nebo okresní komise pro zemědělskou výrobu a výkup, které při sledování činnosti důvěrníků kladly výhradně důraz na číselné plnění, aniž se vždy staraly také o celkové politické výsledky práce důvěrníků na vesnici. Poněvadž řada důvěrníků si do své činnosti na vesnici přináší bohaté zkušenosti z plánování a organizace výroby v průmyslu, je předním úkolem důvěrníků, aby jako političtí instruktoři, pomocníci a rádcí rolníků byli jim radou i skutkem nápomocni při přechodu k vyšším výrobním formám v zemědělství. Mají širokou možnost ukazovat malým a středním rolníkům na příkladech průmyslové výroby neocenitelné výhody kolektivní práce.

Naše zemědělství se v těchto dnech ocitá v období rušné a pilné práce. Je třeba s úspěchem dokončit sklizeň a výkup okopanin, je třeba řádným provedením podzimních prací a osivu položit základy pro zajištění bohaté úrody v příštím roce i v letech dalších. Nesmíme zapomínat, že v mnohém směru razíme právě v dnešní době zemědělské výroby nové cesty, že těžce z nevyčerpatelného zdroje zkušeností nejpokrokovějších výrobních forem v Sovětském svazu, vytváříme u nás předpoklady stále mohutněji rostoucích výsledků zemědělské výroby ku prospěchu malých a středních rolníků i všeho pracujícího lidu. K úspěšnému pokračování a dovršení tohoto díla je zapotřebí co nejširší spolupráce všech, na předním místě i funkcionářů lidové správy.

Změna peněžního systému v Polsku

Polský parlament schválil 28. října 1950 zákon o změně peněžního systému v Polsku. Na základě tohoto zákona bude zaveden od pondělí v Polsku nový peněz — zlotý, rovnající se 0,222168 gramu ryzího zlata. Kurs nového zlotého v poměru k cizím měnám je tento: 1 zlotý = 1 rublu a 1 dolar = 4 zlotým.

Tato reforma bude provedena tím způsobem, že ceny i platy budou počítány podle stejného dělitele — 100 zlotých dosavadních ke třem zlotým novým. Tak bude zachován dosavadní systém cen i platů a vzniknou podmínky pro další vzrůst kupní síly

peněz i pro zvýšení životní úrovně pracujících.

Poněvadž uskutečnění tohoto cíle je možné jen tehdy, jestliže spekulanti budou zbaveni svých nahromaděných peněz, směna hotových peněz bude provedena ne v poměru 100 zlotých dosavadních ke 3 zlotým novým, ale v poměru nižším, a to 100 zlotých dosavadních k 1 zlotému novému. Ztrátu utrpí tedy spekulanti, kteří měli nahromaděny velké zásoby peněz, avšak úspory pracujících, které jsou uloženy ve spořitelnách, budou přepočítány v témže poměru, jako platy a ceny. Nebudou tedy o nic sníženy.

VOLYNSKÝ ZPRAVODAJ

Zprávy svazu

Zřizujeme své museum

Nad touto skutečností bychom se měli pozastavit my všichni, kteří jsme se vrátili do vlasti jako potomci našich hrdinných předků, před mnoha léty odcházejících na Volyň.

Volyň! Kolik krásných vzpomínek se nám vybavuje při vyslovení tohoto jména. A kolik potu, mozoľů i krve je v něm zakleté! Co bezesných nocí, lopotných dnů a tvrdých bojů podstoupili naši předkové, než pouhé to slovo mohlo vlévat v duši českého člověka pocit uspokojení a radosti nad dílem dobře vykonaným.

Nechceme být sentimentální. Zdůrazňujeme tím jenom, že oněch osmdesát let života na Volyni nesmí upadnout v zapomenutí, že nesmí žít jenom v naší paměti, ale musí zůstat zachováno pro doby příští jako doklad houževnatosti, velké fyzické i mravní síly a odvahy prostého českého lidu, jehož hrstka bojovala a zvíťazila na Volyni.

Z toho vycházejíce přistoupili jsme k realizaci myšlenky volyňského musea. Bude zřízeno při Polánkové městském museu v Žatci už proto, že na Zatecku je nejvyšší počet krajanů a že dějiny naše budou navždy spojeny s dějinami žateckého kraje.

Dle prozatímního plánu bude oddělení volyňských Čechů při žateckém museu uspořádáno asi takto:

I. Výstavní část: Materiál k tomuto účelu sebraný bude uspořádán dle jednotlivých bodů, jako: 1. Důvody emigrace z Čech, 2. Životní podmínky emigrantů a jejich hospodářský vývoj na Volyni, 3. Život kulturní, 4. Boj menšiny o zachování národnosti, 5. Odboj proti Němcům a oběti odboje, 6. Příspěvek volyňských Čechů I. a II. odboji, 7. Reemigrace, 8. Život ve vlasti — aby neinformovaný návštěvník mohl získati přehled o našich dějinách při pouhém pohledu.

II. Část studijní: Bude obsahovat **výtřížkový archiv**, ve formě výtřížků z novin, v němž bude sebráno vše, co se o nás psalo, **knihovnu**, kde budou sebrány knihy či publikace o volyň. Češích, a rovněž knihy a publikace volyňských autorů a konečně **volyňský folklor**, kde mají být zaznamenány písně volyňských lidových autorů, sebrány volyňské kroje, výtvarné práce, výšivky a pod.

Studijní část má sloužit k hlubšímu studiu a poznání našeho života a práce a hlavně k sepsání dlouho přípra-

vovaných Dějin volyňských Čechů.

Můžeme s potěšením pro nás všechny říci, že máme již shromážděný cenný hist. materiál ve formě fotografií, zápisů ze schůzí, dokladů a pod. — ale vše je neúplné a nemohlo by tudíž vyjádřit sledovanou myšlenku.

A zde je práce pro nás pro všechny. My všichni můžeme, ba musíme — nechceme-li, aby za několik let zmizely známky o našem životě — přispět svým dlem. A jak přispět? Je to prostě a jednoduché. — V každé volyňské domácnosti jsou fotografie. Leží mnohdy zabalené hluboko v kufru a čekají, až přejde jejich doba a nebudou k ničemu. My víme, že jsou památkou, ale nesmíme být sobečtí a právě pro památku dát je k používání všem — celé naší volyňské rodině. A chce-li si někdo nějaké foto nechat, protože má k němu zvláštní vztah, může nám jej jen půjčit, s výslovným přáním, aby bylo vráceno po ofotografování.

A stejně to je s jinými hist. památkami. V mnohých rodinách jsou důležité právní listiny, mapy a jiné předměty, jež podrobně jmenujeme níže. Všechny ty cenné doklady leží bez užitku a zub času je hlodá. A není třeba velké námahy, aby posloužily dobré věci, z níž budou mít užitek i příští generace. Stačí je poslat Svazu Čechů z Volyně do Žatce s poznámkou „Museum“.

Věříme, že nikdo z našich krajanů nezůstane stranou a že heslo „Každý Volyňák alespoň jednou věci se zaslouží o své museum!“ proměníme ve skutek.

Jde nám o:

- a) Fotografie: 1. míst na Volyni; 2. pohledy na obce, budovy čs. škol, Sokola, církvi, podniků, jejichž majiteli byli Češi a pod.; 3. slavnosti: (pouti, posvícení, dožínky); 4. spolků: (SČM, Sokol, Hasiči, SKM a pod.); 5. kulturních podniků: (výstava, divadlo, výkon náboženských obřadů, významných událostí a osob a pod.); 6. I. a II. svět. války (z fronty a pod.); 7. Reemigrace (transportů, střediska a pod.); 8. Ukrajinských vesnic nebo chalup, ukrajinských občanů v krocích a jinak; 9. Původních českých staveb. 10. Z okupace (banderovská zvěrstva a pod.); 11. Fotografie dětí a žáků ve školách s učiteli a jinak.
- b) D o k l a d y : 1. Členské legitimace Sokola a jiných spolků; 2. Zápisů ze schůzí; 3. Spolkové a jiné prapory; 4. Původní kupní smlouvy, katastrál-

ní mapy a jiné mapy hlavně carské z volyňské gubernie.

c) T i s k : 1. Vázané ročenky a i jiná jednotlivá čísla časopisu, vycházejících na Volyni (Čechoslovan, Ruský Čech, Buditel, Hlas Volyně, Krajské listy, Hlasatel, Česko-ruské listy); 2. České kalendáře; 3. Brožury, vydané na Volyni nebo o Volyni pojednávající ve všech jazycích; 4. Dějepisné knihy o Volyni; 5. Knihy volyňských autorů; 6. Výstřížky ze všech novin, pojednávající o volyňských Češích.

d) V ý t v a r n é p r á c e : 1. Výšivky; 2. obrazy; 3. řemeslná díla k získání titulu mistra a pod.

e) P í s n ě z p í v a n ě n a V o l y n i a j i n á h u d e b n í d í l a .

f) V z o r k y v o l y ň s k é h o c h m e l e n e b o j i n ý c h z e m . p l o d i n , v y z n a m e n á n í n e b o c e n y z e z e m ě d ě l s k ý c h n e b o j i n ý c h v ý s t a v a j i n é v ě c i , k t e r é m o h o u b ý t m i l o u c h a r a k t e r i s t i c k o u v z p o m í n k o u n a V o l y ň .

Dovedli jsme pracovat a bojovat, musíme dovést své úsilí zhodnotit a zachovat pro pokolení příští. Bylo by prohešením na sobě samých, na našich potomcích a zejména na našich hrdinných předcích, kdybychom to nedovedli.

Václav Židlický,
člen hist. komise SČzV.

Delegace SČzV navštívila dne 23. října t. r. předsedu MNV v Žatci ve věci zřízení volyňského musea v rámci Polánkova městského musea a vybudování pomníku obětem Českého Malína. Jednání se zúčastnil také náměstek předsedy. Oba zástupci městské lidosprávy přijali naše snahy o realizaci těchto dvou důležitých úkolů Svazu s plným pochopením a ujistili delegaci, že MNV v Žatci vyjde SČzV v jeho práci ochotně vstříc.

Na konkrétní žádost naší delegace, aby MNV přispěl určitou peněžní částkou, předseda slíbil, že naši písemnou žádost podpoří a že v příštím plánovacím období MNV na tyto práce bude pamatovat.

Poradna svazu

Dotaz:

Ztratila jsem kvitanci f-ma 12 na složené v SSSR ruble. Zda a jakým způsobem mohu dostat náhradu?

Odpověď:

Hlaste ztrátu u nejbližší stanice SNB, která Vám dá o tom potvrzení. Současně požádejte ministerstvo práce a sociální péče, reemigrační odbor, Praha II, Spálená 17 o vydání opisu tohoto potvrzení.

Antonín Špatenka

36. pokračování.

Průkopnická vesnice

Tvořily se vojenské jednotky, které se pak přestěhovaly do Lucka a okolních českých vesnic. Po té pak zaujaly posice v okolí Torčina, kde dostaly svůj bojový křest a odtud se přestěhovalo české vojsko da Kamen — Podolska.

Nedaleko Kamen — Podolska probíhal ihned krátký výcvik vojska, které se tak připravovalo na bitvu s Němci. Jakmile byl proveden nejnnutnější výcvik, pochodovaly jednotky směrem ke Krosnu. Zde pak se rozpoutaly kruté boje a čs. jednotky stále postupovaly až k Dukle. U Dukly rozpoutalo se pak pravé válečné peklo a vyžádalo si největších obětí, zvláště pak ze řad Svobodovy armády. I zde u Dukly padlo několik hrdinných bojovníků z vesničky Moskovštiny.

Konečně se přece jen podařilo zatlačit Němce a postupovalo se dále na Slovensko, kde opět u Liptovského Svatého Mikuláše padlo několik bojovníků z Moskovštiny.

Ze Slovenska postupovala již vojska stále a nezastavila se na svém vítězném pochodu až v matičce Praze.

Do boje proti nepříteli nastoupili z obce tito muži:

1. Hladík Alexandr, 2. Knop Josef, 3. Komárek Václav, 4. Linha Antonín, 5. Linha Antonín, 6. Linha Josef, 7. Louda Jaroslav, 8. Louda Josef, 9. Maršík Antonín, 10. Maršík Karel, 11. Maršík Václav, 12. Mendlík Vladimír, 13. Pižl Antonín, 14. Špatenka Antonín, 15. Špatenka Bohumil, 16. Špatenka Václav, 17. Špatenka Vladimír, 18. Špatenka Antonín, 19. Tůma Alexandr, 20. Tůma Karel, 21. Tůma Vladimír, 22. Vintera Konstantin, 23. Valenta Antonín, 24. Valenta Vladimír, 25. Valenta Antonín, 26. Zedník Jaromír, 27. Louda Václav, 28. Hofman Josef, 29. Kučera Vladimír, 30. Vintera Bohumil, 31. Vinterová Marie, roz. Kučerová, 32. Nováková Marie, 33. Kumášek Josef, 34. Kumášková Marie, 35. Janák Jaroslav, 36. Janák Alexandr, 37. Janák Antonín, 38. Rejzek Josef, 39. Salák Vladimír, 40. Hladík Antonín, 41. Prymek Josef, 42. Rejzek Václav, 43. Rejzek Josef, 44. Zedník Bohumil, 45. Kroba Vladimír, 46. Cendelín Vladimír, 47. Beneš Vlastislav, 48. Špatenka Konstantin, 49. Špatenka Vladimír, 50. Maršík Vladimír, 51. Pižl Vladimír.

Rádostné nadšení nad konečnou porážkou Němců bylo však kaleno vzpomínkou na padlé kamarády, kteří na bojištích zůstali. Z vesničky Moskovštiny padli: Jindřich Zedník, Václav Zdářský, Vladimír Špatenka, Konstantin Špatenka v Rudé armádě, Josef Krob v bitvě u Sokolova, Vladimír Maršík, Bohumil Zedník, Emil Marek v bojích u Dukly, Vincenc Málek, Jaroslav Linha, Václav Tůma u Moravské Ostravy, Václav Linha, Josef Kočí, Antonín Valenta na Slovensku.

Kromě těchto zahynul tragickou smrtí již po skončení války při odstraňování min na Slovensku Václav Linha.

Z volyňských Čechů utvořena byla pak samostatná voj. skupina se sídlem v Žatci. Zde také ponejvíce byli volyňští Češi usídlení na hospodářských usedlostech, které byly konfiskovány Němcům. Naši

vojáci z Moskovštiny usídlení jsou všichni na okrese podbořanském.

Válečná vřava utichla a vojáci začínali se opět přizpůsobovat normálnímu životu. Žili delší dobu, než byly vyřízeny všechny formality na hospodářských usedlostech, sami, bez svých rodinných příslušníků. I zde, jako dříve na Volyň, dali se s chutí do práce, aby svým rodinám, které očekávali, připravili snazší život. Snažili se sklídit úrodu, obilí i chmel, později pak řepu. Orali a zasívali a po své práci nezapomínali ani na to, aby se spolu šel k družné zábavě a aby tak snáze zapoměli na všechny válečné hrůzy a útrapy.

Ženy se zatím připravovaly doma k odjezdu a těšily se na svoji vlast. V dopisech, které od svých mužů dostávaly, těšily se na shledání. Ti pak, kteří odjeli s rodiči na Volyň jako malé děti, těšili se nejvíce a cestou dávali se alespoň skulinkou ve vagoně, ve kterém jeli a pozorovali krajinu. Zvláště pak, když přijeli na území československé. A tak se konečně dočkali, že obyvatelé Moskovštiny dne 26. března 1947 přijeli do stanice Žatec, kde již byli toužebně očekáváni svými drahými. Shledání bylo velmi dojemné a nebralo konce.

Nejdokladnější okamžik byl, když babička Špatenková, která odjela na Volyň jako šestnáctiletá děvče, vystoupila z vlaku. Hluboce si vzdechla a klidně, ale zaslzenými očima přehlédla celé nádraží a pravila:

„Bože, bože, tak jsem přeci zase doma v Čechách. Přece jsem se dočkala toho, po čem jsem stále toužila, spatřit českou zem. Nyní vám děti řeknu, že budu klidně umírat.“

Pak si odvezli všichni své rodinné příslušníky do nových domovů. Bylo to s počátku velmi těžké, nikdo si nemohl zvyknout, byli jako přesazená květinka.

Mladí, ti se přizpůsobili záhy, huře to však již bylo pro ty staré, aby se přizpůsobili novým poměrům a zvykům. Ale i to se časem překonalo a tak když staří byli opět ve své rodné zemi, toužili ještě po tom, aby jako poslední přání splnilo se jim to, aby se mohli podívali v místa, kde se narodili a odkud vyšli.

Děti jejich jim přání rádomně splnili a bylo velmi dojemné, když babička Špatenková rozjela se se svojí neteří, které byly tři roky, když odjžděla z Čech do Paběnic u Čáslavi. Jak v její duši byl ukryt obrázek její rodné vesničky lze soudit z toho, že po tolika letech ještě poznala svoji vesničku, kostelík, do kterého chodívala na Boží požehnání a jiná místa. Dokonce sešla se i se svým prvním hochem, kterého měla ráda, Semeřádem z Hraběšina a se svojí přítelkyní z dětství Dvořáčkovou. Shledání jejich nelze slovy vylíčit jak bylo krásné.

Babička navštívila pak se svojí neteří kostelík a nezapomněli navštívit ani hřbitov, kde její neteř Komárková našla vysokou travou porostlý a opuštěný hrob svého strýce. Tak se po dvoudenní prohlídce vrátily obě zpět, ke svým drahým na Podbořansko. Vzpomínka na opuštěný hrob zanechala v nich stesk a vzpomínali spolu s ostatními obyvateli Moskovštiny na hroby, které tam daleko na Volyňi zanechali a ve kterých odpočívají tiše ti, které měli tolik rádi.

Velké proroctví prvních průkopníků z vesničky Moskovštiny se tedy splnilo a jejich potomci vrátili se znovu do své milované vlasti. A tak, jako někteří průkopníci odcházeli ze své vlasti s ranečkou na zádech, aby připravili pro své děti lepší život, vrátili se jejich potomci po sedmdesáti šesti letech usilovné práce také s ranečkou, neboť čtyřikrát za tu dobu přišli vždy o svůj majetek.

Celoživotní volyňská pouť a neúnavná práce zůstane však navždy v srdcích všech potomků volyňských průkopníků.

Pokračování.

Dědeček a babička Valentovi, kteří jako malé děti odjeli na Volyň, se vrátili zpět do své milované vlasti.

Dějiny české Volyně

31. pokračování

Dr. J. Folprecht

Složka moci státní byla ovšem také krutá: zrušila české školy, zničila českou samosprávu a výsady české, roku 1884 zrušila české farnosti,¹⁾ ale nešla přece tak daleko, aby zapomněla na pracovní zásluhy tohoto pilně pracujícího českého lidu a nebránila jim v dalším jejich hospodářském postupu a vývoji.

Moc státu, kdyby se byla v době Alexandra III. projevila v plném rozsahu, byla by nepochybně přemohla i velmi vyspělou selskou sílu volyňských, která byla v devadesátých letech úctyhodná. Snad spoléhala na to, že kostel a škola, tyto dvě tradiční mocnosti, překonají vše ostatní, mezi tím i další vývoj hospodářský a národnostní hluboký prvek český, posílený hospodářským rozhledem a sebevědomím.

V roce 1883 zavládla v ministerstvu vnitra za Dm. Tolstého éra samosprávě zcela nepříznivá, a to ve všech směrech, že všechno obyvatelstvo bude nuceno splynouti jak s náboženstvím, tak s národností ruskou. Tato nařízení prováděl Kyjevský generální gubernátor Drentelen.

Bylo to již první hospodářské a průmyslové horstvo české, které už v devadesátých letech minulého století ovládlo plochou hladinou Volyně. A ti, kdo na ně pohlíželi zdola, počínali viděti bezúspěšnost pouhé negativní kritiky a závislosti a vraceli se k pozitivní a promyšlené hospodářské práci, jejíž vzory i výsledky měli na dosah ruky. A tento obraz nemohl neviděti žádný jen trochu řádný úředník a veřejný činitel.

Dosti značné množství se vystěhovalo, než přijalo pravoslaví. Bosenská

¹⁾ Farář Saska, který zadržel podání ústavy církve česko-bratrské, usnesené v Kvasilově r. 1881, kloně se k pravoslaví cestou starokatolicismu, přestoupil s oběma kněžími k pravoslaví. Saska se stal učitelem v Novgorodě Sěvěrském v Černigovské gubernii a ředitel kyjevského gymnasia Václav Petr opatřil farářům Hrdličkovi a Kašparovi místa učitelská v Kijevě.

osada Vandruk o tom svědčí — i některé osady v Rumunsku.

Většina Čechů přestoupila, ne právě ochotně²⁾. O tom je řeč na jiném místě.

Zde nám jde o věci hospodářské, které u Čechů byly těmito ruskými nařízeními, vycházejícími od Pobědnosceva, velmi dobře zasaženy. Zde asi má svůj původ volyňské přesvědčení, že Čechové byli ruskou vládou zklamáni. Dostali sliby, výsady a ujištění, že si své věci (i náboženské) mohou provádět sami. A nyní donucení!

Nebylo na Volyni dosti lidí ani časopisů, kteří by mase vysvětlili, jak se věci vyvinuly. Čeští kněží tak učiniti nemohli, poněvadž sami cítili trochu viny i nemohoucnost. Řádných učitelů nebylo, plnomocníci již do věci nezasahovali; neorientované množství cítilo velmi zřetelně tyto zásahy, jak školské, tak správní, tak náboženské.

Chmel.

Jak jsme se zmínili, první kdo počal pěstovati z Čechů na Volyna chmel, byl Josef Mencl, který si přivezl samice „červenáku“ od Rakovníka. Dru-

²⁾ Manuil Němeček, pravoslavný farář ze Žitomíru, Čech, objížděl jako pravoslavný misionář české obce volyňské, aby je získal pro pravoslaví. Ovšem souběžně byl vykonán i od osoby k osobě určitý nátlak k přestupu Čechů. Všichni jinorodci a tedy i Čechové byli přesvědčeni o tom, že přemýšlení o náboženství je zbytečné a že je nutno zachovati posty, svátky a choditi ke zpovědi. Církevní shromáždění jinověrců a jinorodců byla zakázána a hleděno na ně nepřátelsky. Každé shromáždění se konalo za úřední asistence. Osadníci tehdy byli jako ovce bez pastýře. (Josef Vlček).

hý byl Josef Zajčec, také z Boratína, podle něhož už mnozí Čechové pěstovali, s počátku pouze primitivně, tyčkovými chmelnicemi, jejichž zakládání a udržování bylo hlavně proto obtížné, že se tyče musely dovážeti ze vzdálenosti až 40 km. Koncem let devadesátých už se zařizovaly chmelnice drátěné, které byly bytelnější a také práce, když jednou byly dobře upraveny, byla daleko snazší.

Přesto naši lidé z chmele dosti rychle se vzímali, hleděli ještě dále k tomu, aby si polnosti z dalších parcelovaných velkostatků přikupovali. Zakládali se ještě na počátku století vesnice, kde se usazovali jednak ti, kteří doma měli polností málo, jednak děti z četnějších českých rodin.

Podle jiné zprávy³⁾, jedním z prvních pěstitelů chmele byli bratři Syrovátkové. Kvasilov se stal největší chmelařskou obcí českou na Volyni. Roku 1908 bylo zde 12.000 kop chmelnic, z nichž se těžilo 3—4.000 centů chmele po 50 kg. Střední cena chmele do války a po válce (do r. 1928) byla 15—17 zlatých za půd, tedy 45—50 rublů za 50 kg a v roce 1911 dosáhla až do 150 rublů. Přestávali pěstovati cukrovku a oddali se chmeli. Ovšem pak se stavěly sušárny na chmel, nejprve vzdušné, potom topné, dále dílny na síření chmele. Za první světové války nastala chmelová katastrofa. Ruské úřady zakázaly výrobu a prodej alkoholických nápojů, mezi něž zařadily i pivo. Proto klesla cena chmele pod výrobní cenu, jako později za hospodářské krise kolem r. 1928.

Pokračování.

³⁾ Jaroslav Velenický: Kronika obce Kvasilova, Kvasilov 1929.

Popisy českých osad na Volyni — Martinovka

Jiří Hořman

4 pokračování

A ještě jeden příklad o horlivosti a to pana učitele Bracháčka, který tehdy učil v naší obci, byl odněkud ze Slezska a vždy se hlásil k Čechům. Až . . . sousedé měli v neděli odpoledne při pivě náramnou legraci z pana učitele, který přišel do hospody — dohola ostříhan a na dotěrné dotazy „proč“ prohlásil (samozřejmě polsky — vždyť Polákem byl a bude), že se zapsal jako dobrovolník proti Československu a aby s ním tedy neměli práci se stříháním, až ho odvedou.

Tak přijalo zprávu o obsazení Československa prostředím, v němž jsme žili. A Češi? Povětšinou se slzou v oku a s jasným tušením špatných konců.

Německo-polský konflikt o Gdaňsk a „korridor“ zaváněl válkou na sto honů. Tehdy již mnozí Poláci vystřízlivěli a z hloubi duše se styděli za výroky, učiněné před nedávnem. Bylo to pro nás jakási zadostiučinění a velmi slabá útěcha do těžkých dob, které každý předvídal. Je pozoruhodné, že i když hrozilo bezprostřední nebezpečí války, nezmocňovala se lidí, aspoň ne naší obce, žádná panika; nedělaly se žádné zvláštní zásoby, ani se lidé nezbavovali bezhlavě peněz. Určitý strach byl v rodinách, kde byli mladí mužové, že budou odvedeni.

Při vypuknutí války lidé věděli, že polská armáda vedená kapitulantskými důstojníky dlouho nevydrží; obávali se, že budeme obsazeni Němci. O vojenské morálce, lépe řečeno nemorálce, tehdejších důstojníků polské armády by se dalo mnoho psát. Faktem je, že za šest dnů po vypuknutí války objevovaly se na silnicích a i ve vesnicích auta s uprchlíky a mezi nimi bylo mnoho polských důstojníků ve stejnokrojích i s rodinami. Kam mířila auta? Na jihovýchod do Rumunska. Na Volyni již některým docházela benzín a člověk by pomalu nevěřil, kolik se platilo za jeden litr této prchavé tekutiny; já sám jsem viděl platit 800 zl. (slovy: osmset) t. j. přepočteno na předválečné čs. koruny 3.600,— za 1 litr.

Některí Poláci rozšiřovali nejistotu tvrzením, že hlavní středisko odporu bude — v pinských blatech, kde polská vláda po 15 let stavěla opevnění. I když to byl výmysl, způsoboval u vojenských laiků strach před tím, že by naše bydliště byla v operačním pásmu. Proto s velkým ulehčením přijali lidé zprávu, že po silnicích Rovno — Dubno a Rovno — Mlýnov pochoduje Rudá armáda. Bylo to dne 17. 9. 1939. Armáda pochodovala celý den a noc. První jednotka přišla do naší obce ještě téhož dne a tehdy většina z nás poprvé viděla živého Číňana i s copánkem, který byl u této jednotky kuchařem. Lidé pomalu nabývali jistotu a klid. Koncem války

přišel z války Václav Bača, který byl mobilisován a Roman Šefčík, který konal základní vojenskou službu. Dále Fr. Havlíček, Vl. Jahoda a St. Kabát, kteří byli také mobilisováni.

Naše obec byla sloučena v jeden organizační celek se sousední českou obcí Dembrovkou. V obecní radě měly obě úměrné zastoupení, předsedou byl zvolen Karel Václavík starší, občan dembrovský, tajemníkem B. Denysiuk a později Emanuel Kadlec, oba také z Dembrovky. Proto snad kancelář rady byla v Dembrovce, na což občané martinovští dosti často hubovali, když potřebovali něco v kanceláři vyřídit.

Jednou z prvních věcí, o něž se sovětská správa postarala, byla reorganizace školství a zahájení vyučování na všech školách.

V sousední ukrajinské Hrušvici byla zřízena „desetiletka“ s vyučovacím jazykem ukrajinským. Tam chodili i čeští žáci vyšších ročníků z okolních vesnic: České Hrušvice, Dembrovky, Omelanština a Martinovky. Do naší obce již koncem října přijel nový učitel na místo smutně proslulého pana Bracháčka. Nový učitel se jmenoval Oskar Kaminský a byl do obsazení Československa profesorem matematiky na jedné z pražských středních škol. Protože pan profesor byl typickým starým profesorem matematiky, nedomluvil se s Rusem rusky ani po dvouletém pobytu ve Svazu, ani rukou. Tento jeho zřejmý jazykovým antitalent způsobil, že nevyučoval matematiku na střední škole rusky nebo ukrajinsky a že vyučoval všechny předměty u nás, ale za to česky. Bylo to po dvaceti letech po prvé, kdy ve škole byl vyučovací jazyk český. Jinak byl od roku 1933 jako předmět. Pro vyučování ruštiny a ukrajinštiny docházela učitelka ze sousední obce České Janovky; později byla přidělena na školu zvláštní učitelka — mladé děvče odněkud z druhé strany bývalých hranic.

Kaminský nebyl jediným uprchlíkem z Československa s nimiž jsme se setkali. V Kvasilově, Ulbárově a jiných českých obcích měli kolem 300 hostů, jimiž byly jednak vojáci z „čs. legií v Polsku“, které se organizovaly v Krakově, jednak studenti, kteří přímo z Republiky po německé okupaci přišli na Volyn. Byli to vesměs mladí, inteligentní, uvědomělí lidé. Protože se mezi nimi našlo mnoho „kumštýřů“, jejich kulturní večírky nás skutečně sblížily ve starou vlasti; mnohdy nás k slzám dojmaly národní písně, jindy do bujné a veselé nálady přiváděly písně Voskovce a Wericha nebo Ježkova hudba. Také převecký sbor a sbor strunných nástrojů hrušvické střední školy za řízení učitele Daškeviče uspořádal několik zdařilých vystoupení.

Dalším úkolem byla reorganizace zásobování obyvatelstva. Obchodníci ve městech poschovávali zboží. (Pro úplnost: byl zaveden kurs mezi rublem a zlotým 1 : 1.) Protože státní reorganizace distribuce nešla provést v tak krátké době, jevil se přechodný nedostatek spotřebního zboží. Jezdilo se proto do větších měst, ba až do Lvova. Prodejna byla v obci zřízena začátkem roku 1940 v domě Rud. Dvořáka. Prodavačem byl Vl. Jahoda.

Pro rok 1940 bylo všem bezzemcům přiděleno kus pole z větších statků. Koncem roku 1940 nastoupili základní voj. službu čtyři občané:

Jan Bačovský, syn Leopolda, Vladimír Bačovský, syn Josefa, Vladimír Bačovský, syn Rudolfa. Všichni se po osvobození v roce 1944 vrátili až na Stanislava Dvořáka, který se stal nezvěstným a byl tak první obětí z naší obce v boji proti fašismu. Začátkem roku 1941 byl založen v obci kolchoz, do něhož se začlenili všichni občané, až asi na dva. Předsedou byl zvolen Arnošt Herbich, účetním Josef Zbierajevski, správcem hospodářství Stepan Kovalčuk, vedoucí pracovních skupin: Stanislav Báča a Vladimír Košťátko, atd. Jarní osev byl tedy proveden společně. Nikoliv však žně. Mezi tím hitlerovské Německo přepadlo Sovětský svaz. O vypuknutí války jsme se dozvěděli až 23. června. Přesto, že jsme viděli letáti letadla a slyšeli palbu po nich, domnívali jsme se, že jde o cvičení.

V pátek, t. j. 27. června přijel do obce německý motocyklista na sidercaru s kulometem a za půl hodiny za ním asi 20 vojáků na autu. Projeli obcí, zastavili se v jednom dvoře a protože sovětské voj. jednotky u nás nebyly, zdálo se, že odejdou. Pustili se však do prohledávání stodol a stohů. Našli tři raněné sovětské vojáky a na místě je zastřelili. Po tomto ohavném činu šel jeden z vrahů požádat hospodyně o trochu mléka a jaké bylo její překvapení, když k ní promluvil plynnou češtinou. Byl to Sudeťák.

Asi 4 km na západ od obce, probíhá silnice Mlýnov — Rovno. Na této silnici bránil cestu do Rovna jeden větší prapor. Tři dny trval boj a stateční vojáci tohoto praporu, byli nakonec obklíčeni a téměř všichni pobiti. Jen asi pět nebo šest se jich zachránilo mezi mrtvými tak, že se vydávali za zabité. Dva z těchto vojáků přišli do naší obce; jeden Semion Černých ze Svěrdlovské oblasti, zůstal u Leopolda Bačovského a druhý, Ivan Bondarev od Kurska u Stanislava Báči. Oba přečkali v obci celou okupaci a po osvobození se vrátili do sovětské armády.

Pokračování.

Josef Václav Sládek

Před 105 lety, 27. října 1845, narodil se ve Zbiroze pěvec prosté a čisté krásy, veliký básník a následovník v díle Nerudově, Josef Václav Sládek.

Synek zedníka a dcery pekařovy poznával hned v dětství, co to je bída a hrůzná třídní rozdíly. Nad hladinu chudého života, jak jej prožíval jako student a později jako vychovatel, povznášel Sládek jen jeho duch. V duchovní hodnoty věřil tak pevně, že se nedařil zviklat ve svých předsevzetích žádnými nesnázemi, jimiž byl jeho život vrchovatě naplněn. Naučil se několika světovým řečem a podal nám překlady z Byrona, Ibsena, Keatse a hlavně ze Shakespeara, jehož přeložil skoro celého a to v přesvědčení, že tohoto velkého básníka musí překládat každé nové pokolení znova, protože patří všem.

Básník Josef Václav Sládek byl také první z českých básníků a snad první v Evropě, kdo prohlásil znakem našeho národa srp a cep, kosu a kladivo. Tímto směrem také zaměřil celou svou poesii. Pro český pracující lid skládal verše, aby národ přesvědčil, že jeho nezníčitelná síla je jen v lidových kořenech a že jen jimi odstraníme každou naši otročinu.

Sládek věřil ve věčné trvání svého národa. Dnes, po 105 letech jeho zrodu, si zvláště uvědomujeme, že nyní nadešla i jeho doba, jak o ní Sládek ve svém básnickém díle snil: „... a nebude pánů a otroků u nás.“ Co kdy si chtěla mít Božena Němcová po

dvou stech letech a co počítal Sládek na tisíciletí, je tu. Konečně je každý náš pracující člověk rovnocenný a plnoprávný sociálně i politicky, a národ vyšlý z revolucí, je národem nezávislým mezi ostatními národy světa.

S mnoha hlubokými dojmy pročítáme des hudební notu Sládkových „Selských písní“, jako dílo, které nejryzejším způsobem ukazuje Sládkovo básnické vztěnění do duše českého rolníka. A nejinak je tomu i při pročítání jeho „Starosvetských písniček“. V těchto dílech nejlépe poznáváme, jak básník Sládek, muž prošlý dalekým světem, našel pevné zakotvení v rodné české půdě, kterou ve svém díle tolikrát oslavil láskou nad jiné čistou a vroucí. Naslouchejte českým umělym písním a přesvědčte se, jak Sládek přešel v moudrost českého lidu, jak je tu nejen citován, ale zhusta i odměňován jinými básníky, jímž Sládek, muž vyšlý z lidu, ukázal bezpečný směr a vlastní náplň jejich díla.

Ze Sládkova díla prýští do dnešního dne mužnost, prostota a něha, s kterou se sklání k pracujícímu člověku a podává mu ruku v jeho starostech, bolestech i radostech. Doslova vyplnil v našem českém životě smysl své jedné básně, kde praví, že „stojí tam, kde Velký zahradník ho zasa-dil.“ Opravdu, v české rodné půdě hluboko zapustil básník Sládek své kořeny a svou vlast ve svém díle proslavil způsobem nadobycí krásným a povznášejícím.

Rodné brázdy v šíř i v dál

Rodné brázdy v šíř i v dál,
co mi vás jen pán Bůh přál,
co se já vás naoséval,
naoral!

Až té trávy nesetě,
na mém hrobě rozkvete,
čí pak vy, mé rodné brázdy,
budete?

Kdo tu bude u vás stát,
kdo vás bude mít rád,
kdo k vám přijde, rodné brázdy,
zaorat?

Rodné brázdy v šíř i v dál,
rád bych potom z prouby vstal
říc mu, aby jako já vás
miloval!

Velké, širé, rodné lány

Velké, širé, rodné lány,
jak jste krásny na vše strany,
od souvratě ku souvratí
jak vás dnes to slunko zlatí!

Vlahé žito jako břehy,
květná luka plná něhy,
na úhoru v žírné kráse
pokojně se stádo pase.

Nad vámi se nebe klene
jako v květu pole lněné,
nad lesy jen z modrošira
pára v tichý déšť se sbírá.

A jak slunce vás tak zhřívá
a jak cvrček v klasech zpívá,
v šíř i v dál, vy rodné lány,
buďte vy nám požehnány!

Za tři tisíce roků

Za tři tisíce roků,
ach, co tu bude změn,
a co tu bude skoků
přes hroby slavných jmen!
jak jinak bude kráčet
si vojín, král i kněz,
však orat, sít a vláčet
se bude jako dnes.

Za tři tisíce roků,
ach, co tu přejde béd,
co radostí v dob toku
přes širý boží svět!
však orač bude zticha
si s čela stírat pot,
a trpělivá licha
mu bude rodit plod.

Za tři tisíce roků,
ach, to bych viděl rád,
jak plání na hor boku
klas žlutě bude vlát!
jak zelenati všude
se bude luh i lán
a v pohádkách jen zbude,
že otrok byl — a pán.

Poslední vůz

Zapadlo slunce za vrcholy,
vzduch voní klasů lahodnou;
vůz poslední vjel do stodoly
s letošní boží úrodou.

Dvůr pomalu se v soumrak halí
a první hvězdy mrkají,
a koně, volní, zařehtali
a oddusali do stájí.

Tam chrupe to a žvýká, frčí
tak spokojeně v soumraku
a mléko z plných vemen crčí
do pěnících se dojáků.

A tmí se; cvrček od záhumen
si šviřinká a z dáliny
zpěv mladistvý se nese tlumen
přes širé polní tišiny.

Teď od stolu se čeleď zvedla —
dne práce tedy skončenal
a na zásep si ke mně sedla
— dnes prvně — žena znavená.

Jak utichla teď celá víska —
jak mile chutná dýmčička!
Vzduch vlhne, nad bory se blýská,
dá Bůh, dnes přijde vlažička.

Ženy do výroby

Základním zájmem pracujících je zvýšení výroby, neboť se stoupající výrobou stoupá i životní úroveň pracujících. Pětiletý plán určuje jak a v jakém rozsahu máme budovat svou výrobu. Se zvýšenou výrobou roste také potřeba pracovních sil. Zatím co kapitalistický západ marně zápasí se stále větší nezaměstnaností, bídou pracujících, nemusí mít u nás nikdo strach, že by se pro něj nenašla práce. Náš rozvíjející se průmysl má naopak zdravý hlad po rukou, které chtějí pracovat.

Z celkového počtu mužského obyvatelstva je asi 60% činnou v hospodářském životě; naproti tomu je dosud jen asi 33% žen, které jsou zapojeny přímo do našeho hospodářství. Tato dvě čísla jasně ukazují, že je potřeba se obracet především k ženám, chceme-li dát naší výrobě nové a pilné ruce. Sovětské zkušenosti nám ukazují, že ženy se mohou uplatnit téměř ve všech místech v hospodářském životě, a někdy dokonce lépe než muži, neboť jsou k tomu předurčeny svojí zručností. Mnoho žen už vyniklo v továrnách, v oborech, kde dříve ženy vůbec nepracovaly.

V Lánské akci se přihlásilo 483 dívek do hornictví. Z toho je nejlépe vidět, jak prudká změna v nazírání na důležitost různých povolání nastala v myslích mládeže i jejich rodičů, chlapců i dívek. Už mnoho případů dává přesvědčivý důkaz, jak dobře se dívky osvědčují v kovoprůmyslu a ve stavebnictví.

Na ženy čeká průmysl; ale ženy mohou najít své povolání ba i své

poslání v distribuci a v dopravě, ve zdravotnictví a jinde. Umožní tím, aby muži mohli přejít do jiných povolání, do oborů, na které je položen zvýšený důraz při budování nového průmyslu, nové výroby.

Lenin řekl: „Cesta, kterou nastoupil SSSR, může být úspěšně dokončena jen tehdy, zařadí-li se do výroby místo stovek žen miliony a miliony žen.“ Příkladem Sovětského svazu se musíme řídit i my.

Chceme-li získat hodně žen do výroby, musíme se starat i o sociální stránku věci a musíme se postarat o to, aby žena mohla pracovat ve výrobě s vědomím, že je postaráno o její děti, že je jí usnadněn život a práce v domácnosti, kam se vrací z dílny, z továrny, kanceláře. Tím vyrůstá význam jeslí pro děti do 3 let, mateřských škol a útulků, školních stravoven a družin. Proto také s větším počtem žen, se kterými počítá výroba, jde ruku v ruce zvýšená starost o zřizování nových a nových jeslí, mateřských škol; je potřeba si dobře uvědomit, že vybudování těchto sociálních služeb pro ženy velmi usnadní získání žen do výroby. Stálý rozvoj výroby je základem blahobytu pracujících, i pracujících žen, a proto je zapotřebí, aby stále více žen, ať jsou to dívky opouštějící školu, mladé ženy, ženy s odrostlejšími dětmi, pomáhalo zvětšovat výrobu, neboť takto rychleji postoupíme vpřed k socialismu a tím také zaručíme všem pracujícím, všem ženám krásný a klidný život za pilnou práci.

Různé zprávy

Léčebná péče o osoby, jež nejsou pojištěny

Osobám, které dosud nemají zákonnou léčebnou péči z národního pojištění, přísluší bezplatné léčení a ošetření ve státních léčebných a ošetrovacích ústavech, pokud jde u nich o aktivní tuberkulosu anebo je-li dán úřední příkaz pro izolaci při přenosné nemoci (tyf, paratyf, neštovice, úplavice a pod.). V ostatních případech hradí ošetrovné ve státních léčebných nebo ošetrovacích ústavech státní zdravotní správa jen tehdy, jestliže ošetřovaný nebo osoba k jeho výživě povinná nemůže platit ošetrovací náklady bez ohrožení výživy.

Jednota SBS v Žatci zaslala v těchto dnech všem svým členům na Žatecku dotazníky o jejich činnosti a práci v rámci organizace i mimo ni.

Je velmi naléhavě zapotřebí, aby tyto dotazníky vyplnili všichni naši krajané a vrátili je jednotě SBS v Žatci.

Zádušní mše v Hořovičkách

Sbor starších pravoslavné církve v Hořovičkách oznamuje, že v neděli 5. listopadu 1950 o 14. hodině bude v Hořesedlích odsloužena

z á d u š n í m š e

za bojovníky za svobodu z Hulče České padlé za vlast.

Poděkování.

Za mého dočasného onemocnění byla jednotou SBS v Polepech, okres Litoměřice zorganizována mně ku pomoci brigáda na brambory a řepu. Všem bratrům a sestrám, kteří se jí ochotně zúčastnili, srdečně děkuji a přeji jim i v jejich práci mnoho zdaru.

Lucius Boh.,
Hrušovany 9, p. Polepy u Litoměřic.

Již po druhé vzpomínáme chvíle, kdy nás navždy opustil náš drahý Josef Srp, nar. 2. února 1922 v Rohožně u Dubna na Volyni. Bojoval v těžkých bojích u Dukly, kde také dne 10. října 1944 padl. Svou lásku k vlasti dokázal a za její svobodu dovedl položit i život. Budiž čest jeho památce! Spi svůj sladký sen v daleké zemi, tam u Dukly! My na Tebe budeme vždy s láskou vzpomínat.

Rodiče, bratr a příbuzní.

S bolestí v srdcích oznamujeme přátelům a známým, že 15. října 1950 zemřela po těžké operaci v plzeňské nemocnici naše drahá Zdeňka Vajskebrová, roz. Hrochová z Olšanky u Žitomíru. Tělesné pozůstatky zesnulé byly uloženy na městském hřbitově v Kadani.

Kéž je jí země česká lehkou!

Rodiče, manžel, děti
a příbuzní.

Tiskový fond SČzV

Na tiskový fond částkou 100,— Kčs přispěl Pastorek Vladimír, Žatec, Leninova ul. Srdečně děkujeme.

Na křtinách u br. Jos. Červeného v Lysovicích, okres Vyškov bylo vybráno z podnětu br. Josefa Maňhala 1.010 Kčs na tiskový fond.

Všem dárcům co nejsrdečněji děkujeme, novokřtenci přejeme pevného zdraví a rodičům hodně radosti.